

Ko Manawa me Tana Tupuna

Nā Te Kura o Bernard Fergusson

Whatukura

He Whakatau

Me mātua pānui kia mārama rawa koe i ngā whārangi 8–14 o tēnei pukapuka.

He whakarāpopoto

Pānuihia te whakarāpopoto ki te ākonga. He mahi pai rawa atu te haere ki te marae me tō kuia engari, hei ētahi wā āhua whakamataku ana. Ohorere ana a Manawa i tana whakaaro, kua ngaro tana kuia, kātahi ia ka huri haere ki te kimi i tana kuia.

He kupu whakataki

Kia kaha ki te whakamahi i ngā wheako, me ngā mōhio o ngā ākonga. Kia hāngai tonu te whakatenatena, ki te whakauru i ngā ākonga katoa. Me whakatītina rawa te pūkenga tiro whakamua. Matapakihia ngā kupu hou me mahi rawa te kupu taka me ngā whakaahua kei te uhi. Me whakamaumahara hoki te ākonga kia pātai ki a ia anō, i te wā e pānui ana ia mai i te fīmatanga ki te mutunga o te pānui.

Kua ngaro anō koe, kua ngaro tētahi atu rānei? Matapakihia ngā āhuatanga i pā mai ki a koe, otirā, ki tētahi kē atu. Ka pēhea koe pēnā e whā tau noa iho koe pērā i a Manawa. He aha te rerekētanga o te ngaro i te marae ki te ngaro i te taone nui? He pēhea te huarahi i whai ai a Manawa? Pēnā ko koe te mea i ngaro ka mōhio koe he aha te huarahi hei whai mau? (Kia mataara tonu ki ngā wairua o ngā ākonga. Tērā kua pā tēnei kaupapa, ā, i whakamamae rawa i tētahi o ngā ākonga). He maha ngā tūmomo mahi kei ngā marae, matapakihia ngā mahi a ngā tamariki atu ki ngā kaumātua pērā i te kuia o Manawa.

He Matapaki

Tirohia te pai o te pānui a te ākonga

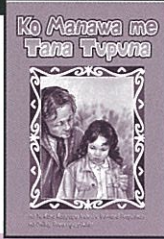
I te wā o te matapaki me pānui te ākonga i te katoa, i tētahi wāhanga noa iho rānei o te pukapuka ki a koe. Kātahi ka:

- whakanui, āta tatari, whakahau tika;
- titiro mēnā e tika ana, e pai ana hoki (mā te tataui i ngā hē), te rere o te reo;
- titiro mēnā e mārama ana mā te whai i tētahi o ngā huarahi e whai ake nei;
 - te pātai i ngā whakapuaki māramatanga me ētahi e tika ana, ā, whakaritea kia kōrero anō te ākonga i tētahi wāhanga o te pakiwaitara ki āna kupu ake;
 - te pātai mō tētahi āhuatanga o te pakiwaitara, arā, te kaupapa, te ritenga, ngā ariā mātua, te raupapatanga, ngā kiripuaki;
 - te whakatenatena i te ākonga mō tana tiro ki mua i whakaputa ai ia i te wā o te whakataki.

Whakaarohia he aha atu hei mahi mā te ākonga

Me whakahau te ākonga:

- ki te whakamahi anō i te pukapuka i te taha o te mihini whitireo, i tōna kotahi rānei;
- ki te whakaoti i tētahi o ngā hei mahi e pā ana ki te pukapuka;
- ki te whakaharatau kia eke te ākonga ki tētahi atu taumata.

He whakapuaki māramatanga

1. I pēhea a Manawa i te wā kāre i kitea e ia tana kuia?
2. Whakahuatia mai ngā wāhi i haere a Manawa ki te rapu i tana kuia.
3. I aha te wātene i te wā pātai a Manawa kei hea tana kuia?
4. Ki ōu whakaaro he aha tētahi o ngā mahi āwhina i te tangata ngaro kei te haporī?
5. Ka aha koe pēnā ko koe te mea i ngaro?

Ngā whakautu ki ngā whakapuaki māramatanga

1. I mokemoke a Manawa.
2. Ko te wāhi tapahi mīti, ko te kīhini, ko te waka hoko aihikīrimi, ko te tari wātene, ko te pae karanga.
3. I ki atu ia kia tatari i roto i te tari wātene kia mutu rawa te pōwhiri.
4. He maha ngā whakautu rerekē.
5. He maha ngā whakautu rerekē.

He Mahere – Hei Tautoko i te Reo

E whai ake nei ētahi huarahi hei mahinga ngātahi mā ngā ākonga. Tirohia ngā whārangi kei te He Tirohanga Whānui mō ngā tino āhuatanga o te pukapuka nei.

Te pūtake

I He tīpako, he tautuhi te kāhua o tētahi kiripuaki

He whakatakinga ā-roto, he whakaharatau

He tautuhi i tētahi kiripuaki mai te pukapuka kia matapaki ai te ākonga i te āhua me te mahi a te kiripuaki i roto i te kōrero. Me matapaki ngā pikitia kei roto i te pukapuka hei āwhina i te ākonga. Me whakahau te ākonga ki te tuhi i tētahi kāhua mō ngā kiripuaki. He tauhi i ētahi kiripuaki mai te pukapuka. Me matapaki te ākonga i te āhua o tōna ira, tōna hanga, ōna makawe me ōna kākahu, me mahi a te kiripuaki, tana mahi, tana tū i roto i te kōrero me matapaki hoki ngā pikitia hei āwhina i te ākonga. Me tuhi te ākonga i ngā kāhua mō ngā kiripuaki e toru ko Hatī, ko Whaea Rīpia me te kuia o Manawa.